

สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ
State Problems and Needs on Construction and Development of
Learning Management Competency for Teacher Students of
Rajabhat Universities

สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง* และ ฤตินันท์ สมุทรทัย**

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่มคือ 1) กรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์นิเทศก์ 40 คน 2) ผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยง 181 คน และ 3) นักศึกษาครู 188 คน รวม 409 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม 3 ฉบับที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์ การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู จำนวน 363 คน (88.7%) รูปแบบของกิจกรรมที่จัดมากที่สุดคือการฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติจริงจำนวน 264 คน (64.7%) และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษามากที่สุดคือมีความรู้ความเข้าใจจำนวน 285 คน (69.7%) เมื่อวิเคราะห์จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้ง สาขาวิชา และสถานภาพผู้เกี่ยวข้องพบว่า ร้อยละของการจัดประสบการณ์ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน
2. ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในระดับองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ความรู้ บุคลิกลักษณะ การจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดกับผู้เรียน โดยสภาพเป็นจริงมีค่าเฉลี่ย 3.53-4.09 อยู่ในระดับมาก และสภาพคาดหวังมีค่าเฉลี่ย 4.37-4.64 อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนในระดับสมรรถนะมีสภาพเป็นจริงมีค่าเฉลี่ย 3.73 อยู่ในระดับมาก และสภาพคาดหวังมีค่าเฉลี่ย 4.48 อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยสภาพคาดหวังสูงกว่าสภาพเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบและระดับสมรรถนะ
3. ปัญหาการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 242 คน (59.2%) และ 4) ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ การฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติจริงจำนวน 328 คน (80.2%)

คำสำคัญ : สมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

* ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

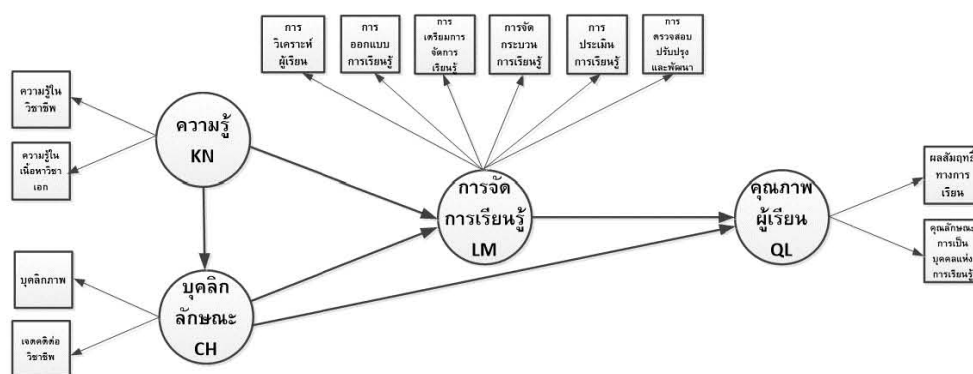
The purposes of this research were to study the state, problems and needs on construction and development of Learning Management Competency (LMC) for Teacher Students of Rajabhat Universities (TSRUs) used 3 questionnaires to collected data from 40 curriculum committees and supervisors, 181 school administrators and teachers and 188 teacher students and were analyzed both 1) Descriptive Statistic; frequency, percent, mean, standard deviation, χ^2 test, t-test and ANOVA and 2) Content Analysis. The result of this research showed that; 1) 363 cases (88.7%) informed that LMC were managed for TSRUs, the most of activities was professional practices by 264 cases (64.7%) and the most of TSRUs' outcomes was professional knowledge by 285 cases (69.7%) and furthermore no significant in percent of groups difference by 4 locations, 4 study-programs and 3 accessories classified. 2) The realistic factors means were 3.53-4.09, but the expected factors means were 4.37-4.64, and the realistic mean of LMC was 3.73, but the expected mean of LMC was 4.48, in addition the expected means were higher than the realistic means at the significant level of .01, both factors and LMC. 3) The most of problems on construction and development of LMC for TSRUs was "Research for Learning Development" by 242 cases (59.2%) and 4) The most of needs on development of LMC for TSRUs was "professional practices" by 328 cases (80.2%).

บทนำ

ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ จะต้องเป็นบุคคลที่มีสมรรถนะหรือความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือเป้าหมายการศึกษามีคุณภาพในระดับที่สามารถรองรับภารกิจของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมหวัง พิธิยานุวัตร, 2543 : 4, 14 ; สรุศักดิ์ หลาบมาลา, 2548 : 21-22 ; มนตรี แยมกลสิกร, 2548 : 44; นวลจันทร์ ปุยะกุล, 2548 : 54 ; ศักดิ์ชัย นิรัญทวี, 2550 : 59-60 ; นางลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ, 2552 : ฐบ, 330-331 ; สกศ., 2552 : 9-21) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สกศ., 2542 : 4-17) กำหนดให้ครูเป็นบุคลากรวิชาชีพที่มีหน้าที่หลักในด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากวิกฤติปัญหาคุณภาพการศึกษาของประเทศได้ปรากฏชัดเจนมากขึ้นตามลำดับโดยสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือคุณภาพของครูซึ่งพบว่าเมื่อครูถึงร้อยละ 66 ไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สกศ. 2545 : 53) ทั้งนี้ปัญหาล้วนใหญ่เนื่องจากการผลิตและพัฒนาครูที่ยังไม่สามารถสร้างและพัฒนาครูให้มีสมรรถนะจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้อยู่ในระดับที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนได้ โดยเฉพาะการผลิตครูระดับปริญญาตรี 5 ปีเพื่อรองรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่งทั่วประเทศยังประสบปัญหาหลักของการปฏิรูปการศึกษา 2 เรื่องคือ ขาดคนเก่งมาเรียนครูและคุณภาพของนักศึกษาครูต่ำ โดยเฉพาะปัญหาคุณภาพนักศึกษาครูพบว่า ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาเอก การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนสอน อีกทั้งยังมีผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนด (เบญจวรรณ เกิดในมงคล 2548 ; อรรพนพ แจ่มแสง 2548 ; ราตรี นันทสุนธ 2547 ; วิไล นงนุช 2546 ; กมลวรรณ ตั้งเจริญบำรุงสุข 2545 ; ธาณี ทองแผ่ 2542 ; ทิพย์วัลย์ นุ่มประเสริฐ 2542 ; ศิริพร พันธุ์หงส์ 2540 ; สุธิดา จันทรมณี 2540) ซึ่งปัญหาเกือบทั้งหมดจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพ

ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่จะสะท้อนถึงคุณภาพของนักศึกษาครูและคุณภาพของระบบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานครูซึ่งเกิดจากความรู้ ความคิด คุณลักษณะ และทักษะการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อระดับคุณภาพของงานที่สูงกว่าระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ (David C. McClelland 1973 ; Boyatzis 1982 ; Spencer and Spencer 1993 ; Parry 1996 : 48) สมรรถนะจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างครูที่มีประสิทธิภาพกับครูทั่วไป (Donald M. Medley 1977) และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของครูซึ่งได้ประกาศใช้สมรรถนะหลักของครูในภูมิภาคและประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศไทยมีการกำหนดสมรรถนะครูเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานเพื่อให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การประกาศใช้สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู เป็นต้น ประกอบกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพ.ศ.2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 26) ได้ระบุบทบาทที่สำคัญของครูในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ “รูปแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ” โดยมีดังภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพ 1 รูปแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้านคือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านบุคลิกลักษณะ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านคุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามการวิจัยภายใต้รูปแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏดังต่อไปนี้

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมีอะไรบ้าง มีจำนวนและสัดส่วนเป็นเท่าใด
2. สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้ง สาขาวิชา และสถานภาพผู้เกี่ยวข้อง จะมีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูระหว่างสภาพจริงกับสภาพคาดหวังทั้งในภาพรวมและจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้ง สาขาวิชา และสถานภาพผู้เกี่ยวข้อง จะมีความแตกต่างกันหรือไม่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ” เพื่อศึกษาการสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เปรียบเทียบการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในแต่ละภูมิภาคที่ตั้ง สาขาวิชา และสถานภาพผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู และเป็นการพัฒนาคุณภาพการผลิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชา และสถานภาพผู้เกี่ยวข้อง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างสภาพจริงกับสภาพคาดหวังทั้งในระดับองค์ประกอบและระดับสมรรถนะ โดยจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชา และสถานภาพผู้เกี่ยวข้อง

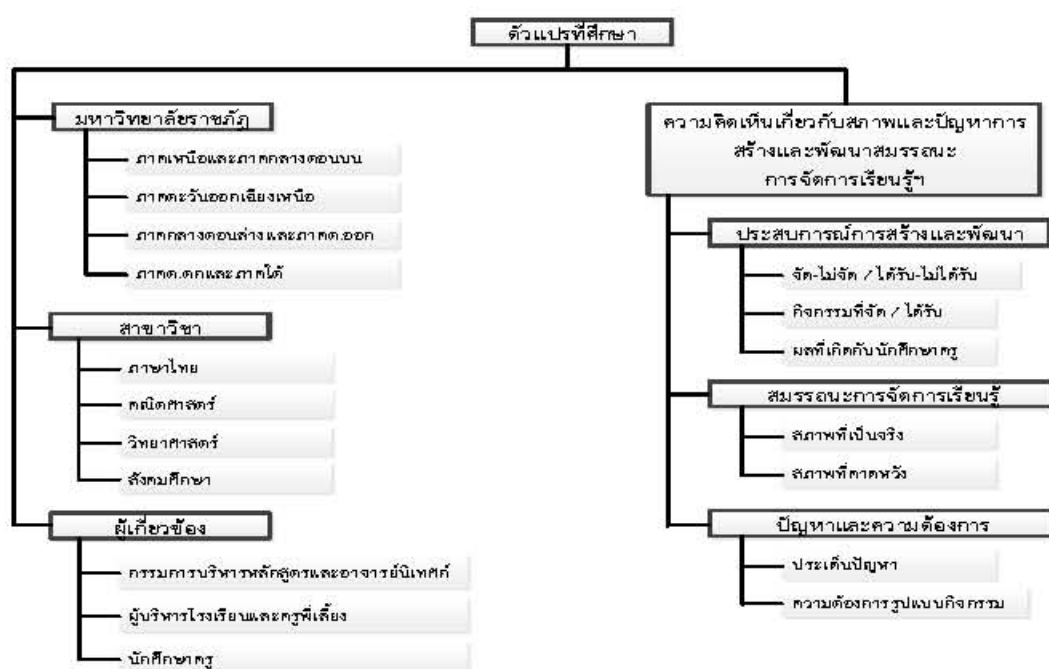
ขอบเขตการวิจัย

1. ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. ประชากรที่ศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 35 แห่งที่มีนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2555 สาขาวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา โดยจำแนกเป็นประชากร 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์นิเทศก์จำนวน 1,240 คน 2) กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงจำนวน 6,184 คน และ 3) กลุ่มนักศึกษาครูจำนวน 6,148 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย
 - 3.1 กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏแบ่งตามเขตภูมิศาสตร์ที่ตั้งมหาวิทยาลัยมี 4 ระดับคือ 1) กลุ่มภาคเหนือและภาคกลางตอนบน 2) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) กลุ่มภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออก และ 4) กลุ่มภาคตะวันตกและภาคใต้
 - 3.2 สาขาวิชา มี 4 ระดับคือ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ และ 4) สังคมศึกษา
 - 3.3 สถานภาพผู้เกี่ยวข้อง มี 3 ระดับคือ 1) กลุ่มกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์นิเทศก์ 2) กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยง และ 3) กลุ่มนักศึกษาครู
 - 3.4 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการจัดหรือการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย การจัดหรือได้รับประสบการณ์ วิธีการจัดและผลที่เกิดขึ้นหรือผลที่ได้รับ มี 2 ระดับคือ 1) จัดหรือได้รับประสบการณ์, จัดหรือได้รับประสบการณ์ หรือเกิดผลที่ได้รับหรือได้รับประสบการณ์ และ 2) ไม่ได้จัดหรือไม่ได้รับประสบการณ์, ไม่ได้จัดหรือไม่ได้รับประสบการณ์ หรือไม่ได้เกิดผลที่ได้รับหรือไม่ได้รับประสบการณ์

3.5 ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 2 ระดับ คือ 1) สภาพเป็นจริง และ 2) สภาพคาดหวัง

3.6 ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 2 ระดับคือ 1) มีปัญหาหรือต้องการ และ 2) ไม่มีปัญหาหรือไม่ต้องการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง ประชากรเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 35 แห่งที่มีนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2555 สาขาวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) กรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์นิเทศก์จำนวน 1,240 คน 2) ผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงจำนวน 6,184 คน และ 3) นักศึกษาครูจำนวน 6,148 คน รวมประชากร 13,608 คน กำหนดตัวอย่างในการทดลองใช้แบบสอบถาม 3 ฉบับๆ ละ 30 คน รวม 90 คน และกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจำนวน 409 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% รวมตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 499 คน

2. การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-State Random Sampling) โดยมีขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ 35 แห่ง แบ่งตามเขตภูมิศาสตร์ที่ตั้งมหาวิทยาลัยมี 4 กลุ่มคือ

1) กลุ่มภาคเหนือและภาคกลางตอนบน มีจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พะเยา และนครสวรรค์

2) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ เลย อุดรธานี สกลนคร มหาสารคาม นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

3) กลุ่มภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออก มีจำนวน 10 แห่ง ได้แก่ เทพสตรี พระนครศรีอยุธยา วัลโลงกรณ์ ราชนครินทร์ ราไพพรรณี จันทเกษม พระนคร สวนสุนันทา บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา และธนบุรี

4) กลุ่มภาคตะวันตกและภาคใต้ มีจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ นครปฐม กาญจนบุรี หมู่บ้านจอมบึง เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สงขลา และยะลา

2.2 พิจารณาคัดเลือกมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2555 ครบทั้ง 4 สาขาวิชาคือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา โดยเลือกตามเขตภูมิศาสตร์ที่ตั้งมหาวิทยาลัยละ 2 แห่ง ในกรณีที่เขตภูมิศาสตร์มีมากกว่า 2 แห่งจะทำการสุ่มเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยจับสลากเลือกมหาวิทยาลัย และได้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มตัวอย่างดังนี้ 1) กลุ่มภาคเหนือและภาคกลางตอนบน ได้แก่ เชียงราย และเชียงใหม่ 2) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุตรธานี และนครราชสีมา 3) กลุ่มภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออก ได้แก่ ราชนครินทร์ และบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา และ 4) กลุ่มภาคตะวันตกและภาคใต้ ได้แก่ สุราษฎร์ธานี และยะลา

2.3 แต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏตัวอย่าง แยกออกเป็น 4 สาขาวิชาคือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ในแต่ละสาขาวิชาจะใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผู้เกี่ยวข้องในการประเมินและพัฒนาสมรรถนะฯ ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ จำนวน 3 กลุ่ม คือ 1) คณะกรรมการสาขาวิชาและอาจารย์นิเทศก์ 2) ผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยง และ 3) นักศึกษาครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการประเมินและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 ฉบับสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำรูปแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ได้สังเคราะห์ขึ้นมาเป็นกรอบในการศึกษา

3.2 ร่างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการประเมินและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ชุดร่างที่ 1 ในแต่ละฉบับประกอบด้วย 5 ตอน คือ

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ฉบับที่ 1 และ 2 ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด หน้าที่รับผิดชอบ สาขาวิชาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด ส่วนฉบับที่ 3 ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี สาขาวิชา คณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด และเกรดเฉลี่ยสะสม)

2) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการจัดการหรือการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ความรู้ บุคลิกลักษณะ การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน ในแต่ละรายการจะให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการหรือได้รับประสบการณ์ วิธีการจัด และผลที่ได้รับ

3) ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับความคิดเห็น ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ บุคลิกลักษณะ การจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน โดยให้แสดงความคิดเห็นสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในแต่ละรายการ

4) ตอนที่ 4 ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู เป็นแบบสอบถามปลายปิดปลายเปิด

5) ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เป็นร่างแบบสอบถามฯ ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ชุดร่างที่ 2

3.4 เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะนักศึกษาครูพิจารณาจำนวน 9 ท่าน โดยนำผลการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละประเด็น ซึ่งผู้วิจัยจะปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ในกลุ่มข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ต่ำกว่า 0.60 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.78-1.00 จึงได้ร่างแบบสอบถามฯ ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ชุดร่างที่ 3

3.5 ทดลองใช้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่งคือ อุบลราชธานี พระนครศรีอยุธยา สอนสุนันทา และหมู่บ้านจอมบึง โดยแต่ละแห่งจะมีฉบับที่ 1 2 และ 3 ฉบับละ 30 คน รวม 90 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ (r) พบว่าทุกข้อทุกฉบับมีค่าอำนาจจำแนกหรือมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) สภาพจริง สภาพคาดหวัง และรวมทั้งฉบับของฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.986 0.992 และ 0.996 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.988 0.993 และ 0.996 และฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.986 0.993 และ 0.996

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการจัดทำหนังสือราชการจากสาขาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มตัวอย่าง คณะ และสาขาวิชา รวมทั้งโรงเรียนแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 10 กรกฎาคม – 30 ตุลาคม 2555 ทั้งทางไปรษณีย์และด้วยตนเองร่วมกับผู้ช่วยวิจัย

5. การวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามฯ ได้แก่ การใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลความหมาย และการใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Descriptive Statistic) ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (χ^2 test) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบที (t-test) และมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance; ANOVA) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่พหุคูณ (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5.2 การแปลความหมายระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1.00-1.49, 1.50-2.49, 2.50-3.49, 3.50-4.49 และ 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อนักศึกษาครูว่ามีสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด, น้อย, ปานกลาง, มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 409 คน โดยจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชาและสถานภาพ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (f)	ร้อยละ (%)
1. ภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ		
1.1 ภาคเหนือและภาคกลางตอนบน	93	22.7
1.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	122	29.8
1.3 ภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออก	91	22.3
1.4 ภาคตะวันตกและภาคใต้	103	25.2
2. ภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ		
2.1 ภาคเหนือและภาคกลางตอนบน	93	22.7
2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	122	29.8
2.3 ภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออก	91	22.3
2.4 ภาคตะวันตกและภาคใต้	103	25.2
3. สาขาวิชา		
2.1 ภาษาไทย	84	20.5
2.2 คณิตศาสตร์	109	26.7
2.3 วิทยาศาสตร์	97	23.7
2.4 สังคมศึกษา	98	24.1
4. สถานภาพ		
3.1 กรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์นิเทศก์	40	9.8
3.2 ผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยง	181	44.2
3.3 นักศึกษาครู	188	45.0
รวม	409	100.0

จากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 409 คนจะพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 122 คน (29.8%) อยู่ในสาขาวิชาคณิตศาสตร์จำนวน 109 คน (26.7%) และมีสถานภาพนักศึกษาครูจำนวน 188 คน (45.0%)

2. สภาพการจัดประสบการณ์การสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู ประกอบด้วย การจัดประสบการณ์ รูปแบบของกิจกรรม ได้แก่ 1) ฟังบรรยายและร่วมอภิปราย 2) ฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติจริง 3) สร้างชิ้นงานหรือจัดทำรายงาน 4) จัดประชุมสัมมนาและเรียนรู้ร่วมกัน และ 5) ศึกษาดูงานหรือชมสาธิต การปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ได้แก่ 1) มีความรู้ความเข้าใจ 2) เห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดี 3) มีบุคลิกภาพหรือมีพฤติกรรมที่ดี 4) ได้จัดทำรายงานหรือสร้างชิ้นงาน และ 5) มีผลงานคุณภาพสูง

2.1 การจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 409 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสภาพการจัดประสบการณ์การสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

รายการ	จำนวน (f) และร้อยละ (%)										
	จัด	กิจกรรมการเรียนรู้					ผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาครู				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. ความรู้	380 92.9	275 67.2	265 64.7	168 41.0	158 37.9	155 37.8	314 76.7	281 68.7	221 53.9	151 36.9	71 17.4
2. บุคลิกลักษณะ	353 86.2	235 57.5	246 60.0	95 23.2	130 31.7	44 10.8	250 61.1	251 61.4	242 59.2	85 20.7	69 16.7
3. การวิเคราะห์ผู้เรียน	340 83.0	200 48.9	248 60.5	146 35.6	106 25.9	79 19.2	268 65.5	215 52.6	153 37.4	146 35.6	74 18.1
4. การออกแบบการเรียนรู้	372 91.0	221 53.9	289 70.7	191 46.6	132 32.3	82 19.9	301 73.5	268 65.5	155 37.9	177 43.3	88 21.4
5. การเตรียมการจัดการเรียนรู้	374 91.3	230 56.1	285 69.6	186 45.4	128 31.3	104 25.4	287 70.2	235 57.4	154 37.5	171 41.8	85 20.7
6. การจัดกระบวนการเรียนรู้	357 87.3	223 54.6	265 64.9	155 37.8	110 26.9	86 21.1	283 69.1	237 57.9	164 40.1	129 31.6	66 16.1
7. การประเมินการเรียนรู้	360 88.1	222 54.3	238 58.2	157 38.5	95 23.1	70 17.0	277 67.8	226 55.3	148 36.1	130 31.9	62 15.2
8. การตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้	367 89.6	226 55.4	275 67.2	164 40.1	110 26.9	64 15.6	294 71.9	250 61.2	156 38.2	140 34.3	55 13.5
9. คุณภาพผู้เรียน	368 89.9	232 56.6	245 59.8	149 36.3	104 25.3	71 17.2	285 69.7	252 61.6	154 37.5	125 30.4	60 14.7
รวม ร้อยละ	363 88.7	227 55.6	264 64.7	159 38.8	116 28.3	83 20.3	285 69.7	243 59.4	167 40.7	139 34.0	68 16.7

จากตาราง 2 สภาพการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูในภาพรวมของการจัดประสบการณ์มีจำนวน 363 คนคิดเป็นร้อยละ 88.7 รูปแบบของกิจกรรมที่จัดมากที่สุดคือ 2) ฝึกปฏิบัติหรือลงมือปฏิบัติจริงจำนวน 264 คนคิดเป็นร้อยละ 64.7 และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษามากที่สุดคือ 1) มีความรู้ความเข้าใจจำนวน 285 คนคิดเป็นร้อยละ 69.7

2.2 การเปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัย สาขาวิชา และผู้เกี่ยวข้อง ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัย สาขาวิชา และผู้เกี่ยวข้อง

รายการ	N (409 คน)	จำนวน (f) และร้อยละ (%)		
		การจัดประสบการณ์	รูปแบบกิจกรรม	ผลที่เกิดขึ้นกับศ.ครู
1. ภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัย				
1.1 ภาคเหนือและภาคกลางตอนบน	93	26 (28.0%)	58 (62.4%)	62 (66.7%)
1.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	122	58 (47.5%)	83 (68.0%)	89 (73.0%)
1.3 ภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออก	91	41 (45.1%)	60 (65.9%)	71 (78.0%)
1.4 ภาคตะวันตกและภาคใต้	103	35 (34.0%)	68 (66.0%)	73 (70.9%)
χ^2 (p value)		10.99 (.01)	0.76 (.86)	3.07 (.38)
2. สาขาวิชา				
2.1 ภาษาไทย	84	33 (39.3%)	53 (63.1%)	55 (65.5%)
2.2 คณิตศาสตร์	109	31 (28.4%)	70 (64.2%)	80 (73.4%)
2.3 วิทยาศาสตร์	97	47 (48.5%)	72 (74.2%)	75 (77.3%)

รายการ	N (409 คน)	จำนวน (f) และร้อยละ (%)		
		การจัดประสบการณ์	รูปแบบกิจกรรม	ผลที่เกิดขึ้นกับศ.ครู
2.4 สังคมศึกษา	98	32 (32.7%)	56 (57.1%)	66 (67.3%)
χ^2 (p value)		9.88 (.02)	6.41 (.09)	4.07 (.25)
3. สถานภาพผู้เกี่ยวข้อง				
3.1 กรรมการบริหารหลักสูตรและอ.นิเทศก์	40	10 (25.0%)	27 (67.5%)	30 (75.0%)
3.2 ผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยง	181	80 (44.2%)	124 (68.5%)	145 (80.1%)
3.3 นักศึกษาครู	188	70 (37.2%)	118 (62.8%)	120 (63.8%)
χ^2 (p value)		5.59 (.06)	1.41 (.49)	12.34 (.00)

จากตาราง 3 จำนวนและร้อยละของการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เมื่อจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัยและตามสาขาวิชาจะพบว่า มีค่าร้อยละในด้านการจัดประสบการณ์แตกต่างกันที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้เกี่ยวข้องจะพบว่า มีค่าร้อยละในด้านผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเสนอเป็นระดับองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณภาพผู้เรียน และระดับสมรรถนะระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง ดังตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	สภาพจริง		สภาพคาดหวัง		t	p value
	Mean	SD	Mean	SD		
1. ด้านความรู้	3.53	.563	4.37	.540	27.30	.000
2. ด้านบุคลิกลักษณะ	4.09	.586	4.64	.500	19.59	.000
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.65	.581	4.45	.551	26.03	.000
4. ด้านคุณภาพผู้เรียน	3.67	.587	4.45	.574	23.14	.000
รวม	3.73	.484	4.48	.483	27.86	.000

จากตาราง 4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวมระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังของกลุ่มตัวอย่าง 409 คน จะพบว่าค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งระดับองค์ประกอบและระดับสมรรถนะ

4. ปัญหาในการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ จำนวน 242 คนคิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมาคือการจัดกระบวนการเรียนรู้ 241 คนคิดเป็นร้อยละ 58.9 และการวิเคราะห์ผู้เรียน 230 คนคิดเป็นร้อยละ 56.2 ตามลำดับ ส่วนความต้องการในการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ ฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติจริงจำนวน 328 คนคิดเป็นร้อยละ 80.2 รองลงมาคือการศึกษาดูงานหรือชมสาธิตมีจำนวน 241 คนคิดเป็นร้อยละ 58.9 และการได้รับการนิเทศและประเมินผลงานมีจำนวน 222 คนคิดเป็นร้อยละ 54.3 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูในภาพรวมมีจำนวน 363 คน (88.7%) รูปแบบของกิจกรรมที่จัดมากที่สุดคือ การฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติจริงจำนวน 264 คน (64.7%) และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษามากที่สุดคือ มีความรู้จำนวน 285 คน (69.7%) โดยวิเคราะห์จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชา และสถานะภาพผู้เกี่ยวข้องพบว่า การจัดประสบการณ์ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

2. ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในระดับองค์ประกอบ 4 ด้านคือ ความรู้ บุคลิกลักษณะ การจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยค่าเฉลี่ยสภาพคาดหวังสูงกว่าสภาพเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งระดับองค์ประกอบและระดับสมรรถนะ

3. ปัญหาการสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมากที่สุดคือการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้จำนวน 242 คน (59.2%) และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูมากที่สุดคือการฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติจริงจำนวน 328 คน (80.2%)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาสมรรถนะจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูราชภัฏได้จัดตามโครงสร้างหลักสูตรศาสตรบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรของสกอ. และคุรุสภาองค์การวิชาชีพ ดังนั้นสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏจะได้รับการจัดประสบการณ์ทั้งในรูปแบบการเรียนในรายวิชา ในหมวดวิชาชีพการศึกษาทั้งกลุ่มรายวิชาชีพครูและกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามโครงสร้างหลักสูตร จากการศึกษาพบว่าภาพรวมของการจัดประสบการณ์มีจำนวน 363 คนคิดเป็นร้อยละ 88.7 รูปแบบกิจกรรมที่จัดมากที่สุดคือ การฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติจริงจำนวน 264 คนคิดเป็นร้อยละ 64.7 และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษามากที่สุดคือ มีความรู้ความเข้าใจจำนวน 285 คนคิดเป็นร้อยละ 69.7 เมื่อจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งและสาขาวิชาจะพบว่า ค่าร้อยละด้านการจัดประสบการณ์ของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามสถานะภาพของผู้เกี่ยวข้องจะพบว่า ค่าร้อยละด้านผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับ .05 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของกระบวนการบริหารสูตรในการจัดประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

2. ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งระดับองค์ประกอบและระดับสมรรถนะ หรือกล่าวได้ว่า นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสมรรถนะจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่คาดหวังทั้งใน 4 องค์ประกอบคือ ความรู้ บุคลิกลักษณะ การจัดการเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และคุณภาพนักศึกษาครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านมา ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้สะท้อนปัญหาคุณภาพของนักศึกษาครูและคุณภาพของระบบการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ปัญหาการรับนักศึกษาครูจำนวนมากเกินไปทำให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจึงมักใช้การบรรยายรูปแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคลจึงมีน้อย และทำให้ผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาครูเป็นเพียงความรู้ความเข้าใจเท่านั้น ประกอบกับบุคลากรผู้รับผิดชอบขาดกระบวนการที่สัมพันธ์เกี่ยวกับการผลิตครูเพื่อรองรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้และการศึกษา และยังส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูและภาพลักษณ์ความเป็นสถาบันการผลิตครูต้นแบบของมหาวิทยาลัยราชภัฏในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

การสังเคราะห์รูปแบบการประเมินและพัฒนาสมรรถนะจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency Based Learning)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตครู ควรจัดรายวิชาหรือกิจกรรมพัฒนานักศึกษาครู ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น ปรับปรุงหลักสูตร จัดประเมินสมรรถนะรายปี และจัดทำฐานข้อมูลสมรรถนะนักศึกษาครูรายบุคคล

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สกอ. สำนักงานประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ครูสภา ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพ ควรกำหนดกรอบมาตรฐานวิชาชีพที่เน้นสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น มีการตรวจสอบและกำกับจำนวนการรับนักศึกษาครูของแต่ละมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามสัดส่วนปริมาณของอาจารย์กับจำนวนนักศึกษาครูที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานหลักสูตรและการประกันคุณภาพการศึกษา

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ตั้งเจริญบำรุงสุข. การศึกษาความต้องการในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอน สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ชมพูชัช ร่วมชาติ. อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า. (พ.ศ.2550 – 2559). ปรินิพนธ์การศึกษาดุขภูมิตต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- ธีรวิทย์ หทัยรัตนานนท์ และคนอื่นๆ. การวิจัยและพัฒนาคุณลักษณะการมีจิตสำนึกในความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2545.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และคนอื่นๆ. รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-Analysis). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- นวลจันทร์ ปุยะกุล. อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ บทเรียนจากสหพันธรัฐเยอรมนี. สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 45/2548. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์. 49 หน้า, 2548.
- เบญจวรรณ เกิดในมงคล. ศึกษาสภาพและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. อุดรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2548.
- ทิพย์วัลย์ นุ่มประเสริฐ. การศึกษาปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- มนตรี แยมกลีกร. “ระบบการผลิตและพัฒนาครูประเทศญี่ปุ่น,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 16 (พฤศจิกายน 2547 - มีนาคม 2548) : หน้า 41-59.
- ราตรี นันทสุคนธ์. การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบร่วมมือสำหรับประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏ. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2546.
- ศักดิ์ชัย นิธิภูมิต. การสังเคราะห์สภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2550.

- ศิริพร พันธุ์หงส์. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2542.
- สุดธิดา จันทมนเณ. การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏเชียงราย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- สุรศักดิ์ หลานมาลา. รายงานการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิรูปการเรียนรู้ระหว่างสกอตแลนด์กับประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2548.
- สมหวัง พิธิยานุวัตร. ข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2542.
- สำนักงานประเมินผลการจัดการศึกษา. รายงานสังเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ไทย. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2550.
- Boyatzis, R. E. *The Competence Manager: A Model for Effective Performance*. New York : John Wiley & Sons, 1982.
- Donald M. M. *Teacher Competence and Teacher Effectiveness: A Review of Process-Product Research*. Office of Education (DHEW), Washington, D.C., 1977.
- McClelland, D. C. (1973). "Testing for Competence Rather than Intelligence," *American Psychologist* 28,1 (1973) : 22-26.
- Parry, S. B. "Just what is a Competency? And Why Would You Care?," *Training* 35,6 (1998) : 58-64.
- Spencer, L. & M. Spencer. *Competence at Work : Models for Superior Performance*. New York : John Wiley & Sons, 1993.